

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 165/09-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. mája 2009 predbežne prerokoval sťažnosť I. Š., K., a F. Š., K., zastúpených advokátkou JUDr. T. V., K., vo veci namietaného porušenia ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd prípisom Krajskej prokuratúry v Košiciach sp. zn. 1 Kn 27/09 z 2. marca 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. Š. a F. Š. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. mája 2009 doručená sťažnosť I. Š. a F. Š. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) prípisom Krajskej prokuratúry v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“) z 2. marca 2009 sp. zn. 1 Kn 27/09 (ďalej aj „namietaný prípis krajskej prokuratúry“), ktorým bolo vybavené ich oznámenie nadväzujúce

na sťažnosť proti uzneseniu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach, Úradu justičnej a kriminálnej polície (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) sp. zn. ČVS: ORP-2445/6-OJP-KE-2008 BO z 5. decembra 2008 o odmietnutí veci (podnetu na začatie trestného stíhania) podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú minoritnými spoločníkmi obchodnej spoločnosti P., s. r. o., pričom ich podiel na základnom imaní tejto obchodnej spoločnosti predstavuje 40 %. Ďalší dvaja spoločníci uvedenej obchodnej spoločnosti, z ktorých jeden je aj jej konateľom, založili novú obchodnú spoločnosť s obchodným názvom D., s. r. o., ktorej predmet podnikania sa zhoduje s predmetom podnikania P., s. r. o. Následne konateľ obchodnej spoločnosti P., s. r. o., začal rozpredávať jej majetok a ukončil jej výrobnú činnosť bez vedomia a súhlasu sťažovateľov a neskôr dal jej valnému zhromaždeniu návrh na jej vstup do likvidácie. V reakcii na uvedené podali sťažovatelia 10. novembra 2008 na konateľa obchodnej spoločnosti P., s. r. o., trestné oznámenie podľa § 196 Trestného poriadku tvrdiac, že jeho konanie je protiprávne a zakladá jeho trestnoprávnu zodpovednosť, pretože porušuje povinnosti pri správe cudzieho majetku. Uznesením okresného riaditeľstva sp. zn. ČVS: ORP-2445/6-OJP-KE-2008 BO z 5. decembra 2008 bol podnet sťažovateľov odmietnutý s tým, že nie je daný dôvod na začatie trestného stíhania. Sťažovatelia podali proti uzneseniu okresného riaditeľstva sťažnosť, ktorú prokurátor krajskej prokuratúry zamietol uznesením sp. zn. 1 Kn 27/09 z 2. februára 2009 z dôvodu, že „v právnom štáte nie je prípustné, aby prostriedky trestnej represie slúžili k uspokojovaniu práv súkromnoprávnej povahy vyplývajúcej zo zmluvného vzťahu dvoch subjektov“.

Sťažovatelia ďalej v sťažnosti uviedli:

„Pretože sme až z dokladov zistili, že novozaložená spoločnosť D., s. r. o. prevzala od spoločnosti P., s. r. o. celú výrobu doposiaľ ňou vyrábaných výrobkov s tým istým obchodným označením, používa tie isté referencie o vyrábaných výrobkoch ako spoločnosť P., s. r. o. a dodáva i tým istým odberateľom, dvaja zamestnanci, ktorí v spoločnosti pracovali vo výrobe pri výrobných postupoch už pracujú v spoločnosti D., s. r. o., oznámili sme tieto skutočnosti dňa 3. 2. 2009 k nášmu predchádzajúcemu oznámeniu a priložili sme

dôkazy. Spolu s týmto oznámením sme teda zaslali obchodné prospekty obidvoch spoločností, referencie o výrobkoch, certifikáty. Dňa 2. 3. 2009 oznámil porušovateľ Krajská prokuratúra v Košiciach formou listu pod sp. zn. 1 Kn 27/09-9, že sa oboznámil s našim podaním i s jeho prílohami, ktoré sme adresovali Okresnej prokuratúre Košice I. a po preskúmaní dospel k záveru, že skutočnosti v nich obsiahnuté neodôvodňujú iný právny záver ako je to prezentované v jeho uznesení (vyššie uvedené uznesenie z 2. 2. 2009) a týmto považoval vec za vybavenú.“

Sťažovatelia sa domnievajú, že namietaným prípisom krajskej prokuratúry, ktorý odkazuje iba na dôvody uvedené v predchádzajúcom uznesení, bez toho, aby bol náležite preverený skutkový stav a vykonané všetky potrebné a dostupné dôkazy v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie, bolo porušené ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedený názor sťažovateľov je založený na tvrdení, že „*porušovateľ nepostupoval dôsledne podľa Trestného poriadku, ktorý v ustanovení § 196 ods. 2, hovorí o tom, že ak prokurátor alebo policajt po prijatí trestného oznámenia zistí, že je potrebné ho doplniť, doplnenie vykoná výsluchom oznamovateľa alebo vyžiadanim písomných podkladov príslušný prokurátor alebo príslušný policajt tak, aby mohol rozhodnúť podľa § 197 alebo § 199 v lehote do 30 dní od prijatia trestného oznámenia. Ak teda sa porušovateľ rozhodol pre oznámenie len listom, zvolil nesprávny úradný postup a porušil základné práva sťažovateľov podľa časti II. tejto ústavnej sťažnosti.*“

Vzhľadom na uvedené sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľov I. Š. a F. Š. podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom t. j. listom Krajskej prokuratúry v Košiciach z 2. 3. 2009 sp. zn. 1 Kn 27/09-9 porušené bolo.

2. Krajskej prokuratúre v Košiciach prikazuje vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Kn 27/09-9 konať.

3. Krajská prokuratúra v Košiciach je povinná zaplatiť trovy právneho zastupovania v sume € 398,60 na účet advokátky JUDr. T. V. do 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V nadväznosti na § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ešte predtým, ako sa ústavný súd začne zaoberať samotnou materiálnou stránkou veci, je vždy povinný preskúmať procesné náležitosti sťažnosti. Z toho vyplýva, že iba v prípade, ak sťažnosť spĺňa všetky

zákonom ustanovené formálne náležitosti a zároveň neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, sa ňou môže ústavný súd zaoberať aj z hľadiska jej vecnej stránky. Jedným zo základných pojmových znakov sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, resp. podľa § 49 zákona o ústavnom súde ako prostriedku ochrany ústavou (alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) zaručených základných práv alebo slobôd je jej subsidiarita.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Zmyslom a účelom tohto princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. To znamená, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno ústavnému súdu podať spravidla iba vtedy, ak sťažovateľ ešte pred jej podaním vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje. V opačnom prípade je sťažnosť neprípustná.

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený

vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa ustanovenia § 32 ods. 1 zákona o prokuratúre podnet možno podať na ktorejkoľvek prokuratúre.

Podľa ustanovenia § 33 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor je povinný vybaviť podnet do dvoch mesiacov od jeho podania. V odôvodnených prípadoch rozhodne o predĺžení tejto lehoty bezprostredne nadriadený prokurátor.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné pre posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na vykonanie ktorých je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 35 ods. 2 zákona o prokuratúre prokurátor posudzuje podnet podľa obsahu, pričom prihliada na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo.

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Podľa § 6 ods. 1 písm. a) zákona o prokuratúre je nadriadený prokurátor oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh.

Podľa § 54 ods. 1 písm. b) zákona o prokuratúre je nadriadeným prokurátorom uvedeným v § 6, ak ide o krajského prokurátora, prokurátor generálnej prokuratúry.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví

nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2 zákona o prokuratúre). Podľa § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre ďalší opakovaný podnet v tej istej veci vybaví nadriadený prokurátor uvedený v odseku 1 len vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

Z dosiaľ uvedeného už vyplýva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom. Ústavný súd podľa svojej ustálenej judikatúry považuje podnet, ako aj opakovaný podnet podľa príslušných ustanovení zákona o prokuratúre za účinný prostriedok ochrany základných práv vrátane toho práva, ktoré uplatnili sťažovatelia v sťažnosti (m. m. IV. ÚS 330/04, I. ÚS 186/05). Opakovaný podnet zakladá povinnosť nadriadeného prokurátora sa ním zaoberať, vybaviť ho a spôsob vybavenia oznámiť podnecovateľom.

Súčasťou štandardnej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, že vynechanie podnetu a opakovaného podnetu ako prostriedku nápravy uplatňovaného v rámci sústavy orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok zákonného postupu orgánu činného v prípravnom konaní, resp. aj pred začatím trestného stíhania (I. ÚS 186/05, IV. ÚS 53/05).

Z uvedeného vyplýva, že zákon o prokuratúre poskytoval sťažovateľom prostriedok nápravy – opakovaný podnet (podľa § 34 zákona o prokuratúre), ktorým sa mohli domáhať preskúmania zákonnosti napadnutého prípisu (postupu) krajskej prokuratúry v predmetnej veci. Uvedený právny prostriedok umožňoval sťažovateľom dosiahnuť účinnú nápravu vzhľadom na právomoc generálneho prokurátora Slovenskej republiky záväzným pokynom

nariadiť prijatie efektívnych opatrení v predmetnej veci aj napriek doterajšiemu postupu krajskej prokuratúry, ak by na základe podnetu sťažovateľov došiel k záveru, že označený prípis krajskej prokuratúry, príp. postup, ktorý mu predchádzal, bol v rozpore so zákonom.

Využitie všetkých opravných prostriedkov a iných právnych prostriedkov je podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom (napr. I. ÚS 256/05).

Ústavný súd posúdil podanie sťažovateľov z 3. februára 2009 adresované okresnej prokuratúre podľa jeho obsahu ako podnet v zmysle § 31 zákona o prokuratúre.

Zo sťažnosti však nevyplýva, že sťažovatelia podali opakovaný podnet podľa § 34 zákona o prokuratúre na preskúmanie zákonnosti namietaného prípisu krajskej prokuratúry vo veci svojej sťažnosti proti uzneseniu okresného riaditeľstva sp. zn. ČVS: ORP-2445/6-OJP-KE-2008 BO z 5. decembra 2008.

Ústavný súd pri posudzovaní prípustnosti sťažnosti, teda pri skúmaní, či v konkrétnom prípade boli vyčerpané všetky opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, sa musí vysporiadať aj s tým, či príslušný opravný prostriedok môže podať sám sťažovateľ a či s podaním takéhoto opravného prostriedku sú bezprostredne spojené určité konkrétne právne dôsledky, ktoré sa môžu pozitívne prejavovať v právnej sfére sťažovateľa. V prípade podnetu podľa § 31 a nasl. zákona o prokuratúre možno na obe nastolené otázky odpovedať kladne.

Sťažovatelia nie sú oprávnení vyberať si orgán verejnej moci, ktorý má poskytnúť ochranu namietanému porušeniu ich označeného práva. Ústavný súd preto konštatuje, že sťažovatelia, ak sa domnievajú, že krajská prokuratúra porušila ich uvedené právo, nevyužili (hoci mohli a mali využiť) právny prostriedok (opakovaný podnet), ktorý im zákon účinne poskytuje na ich ochranu voči obsahu prípisu krajskej prokuratúry sp. zn.

1 Kn 27/09 z 2. marca 2009. Až po jeho vyčerpaní by prípadne mohla vzniknúť, ak by boli splnené aj ostatné ústavné a zákonné predpoklady, právomoc ústavného súdu (princíp subsidiarity). Právomoc Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) preskúmať namietaný prípis krajskej prokuratúry vylučuje právomoc ústavného súdu vo vzťahu ku krajskej prokuratúre v tejto veci. Vzhľadom na právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (odhliadnuc od ostatných okolností daného prípadu) by do úvahy prichádzalo len preskúmanie postupu (rozhodnutia) generálnej prokuratúry, nie však preskúmanie postupu a napadnutého prípisu krajskej prokuratúry, ako sa toho domáhali sťažovatelia v petite sťažnosti (m. m. III. ÚS 211/03, II. ÚS 223/02).

Pretože sťažovatelia nepožiadali o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom podľa § 34 zákona o prokuratúre, ale obrátili sa priamo na ústavný súd, bola ich sťažnosť pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietnutá pre neprípustnosť (§ 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Nad rámec odôvodnenia treba poznamenať, že citované ustanovenia § 31 a § 36 zákona o prokuratúre sa týkajú všetkých konaní a postupov v ňom vymenovaných orgánov verejnej moci, ktoré sú pri výkone svojich právomocí povinné priamo aplikovať ústavu ako prameň práva vrátane úpravy základných práv a slobôd, ktorá je jej obsahom (čl. 152 ods. 4 ústavy).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2009